

Polska Bibliografja Techniczna.

1928. 664
P Gaz. Cukr. Nr. 1.
B SMOLEŃSKI K. prof. O konieczności stałego oznaczania CaO w soku defekowanym. (Sur l'indispensabilité d'un dosage continu de CaO dans les jus chaulés). 2350 słów.
1928. 337
P Gaz. Cukr. Nr. 1.
B IWASIEWICZ JAN. Taryfy kolejowe na wywóz cukru i innych produktów. (Tarifs pour l'exportation du sucre et d'autres produits). 1800 + 1 wykres graficzny.
1928. 632
P Gaz. Cukr. Nr. 1.
B GARBOWSKI L. Walka z chwościkiem burakowym. (Cercospora beticola Sacc), we Włoszech (Lutte contre la Cercospora beticola en Italie). 1421 słów.
1928. 92 (Smoleński)
P Gaz. Cukr. Nr. 1.
B SIWICKI A. Dwudziestopięciolecie pracy naukowej profesora Kazimierza Smoleńskiego. (Le vingt sine années du travail scientifique du professeur K. Smoleński). 3000 słów.
1928. 664
P Gaz. Cukr. Nr. 1.
B SMOLEŃSKI K. prof. Jak obliczyć teoretycznie wydajność cukru i melasu z buraków. (Comment faut il calculer theoriquement le vendement des betteraves en surce et en melasse). 4230 słów.
1928. 632
P Gaz. Cukr. Nr. 1.
B CELICHOWSKI K. dr. Chwościk buraczany. (Cercospora beticola). 4230 słów.
1928. 664
P Gaz. Cukr. Nr. 6.
B SMOLEŃSKI K., prof. Obliczenie współczynnika nadmiaru powietrza etc. według analizy gazu saturacyjnego. (La calculation du coefficient de l'ex-
 cès d'air etc. selon l'analyse de gas des fours à chaux). 1800 słów.
1928. 338.664
P Gaz. Cukr. Nr. 6.
T JOE HARTMAN. Nowy okres wszechświatowej polityki cukrowniczej. (Nouvelle période de la politique sucriere mondiale). 1800 słów + 4 tablice.
1928. 664
P Gaz. Cukr. Nr. 7.
B ŚLIWINSKI TADEUSZ, inż. Odpadki przy fabrykacji cukru, ich znaczenie dawniej i dziś. (Concernant l'utilisation des restes obtenues durant la fabrication du sucre jadis et aujourd'hui. 1450 słów.
1928. 662.9
P Gaz. Cukr. Nr. 8 + 9 + 10.
T SMOLEŃSKI K., prof. i W. REICHER, inż. Studja nad piecami wapiennymi (Etudes sur les fours à chaux). 12800 słów i 7 rys. 12 tablic.
1928. 63.664
P Gaz. Cukr. Nr. 8.
B M. BARANIECKI. Wpływ czasu siewu na plon buraków oraz ilość wytworzonych pośpiechów. (Influence de temps d'ensemencement sur la recolte de betteraves à sucre et sur le nombre de betteraves montées en graines) 1000 słów + 4 tablice.
1928. 664
P Gaz. Cukr. Nr. 9.
T GROCHOWALSKI E. Nowy sposób oczyszczania soków, zastępujący filtrację mechaniczną. (Nouveau procedé d'epuration des jus, remplacent la filtration mécanique). 500 słów + 1 rysunek.
1928. 664
P Gaz. Cukr. Nr. 9.
B GRZYBOWSKI STAN. Kilka słów w sprawie defekosaturacji. (Quelques mots sur la defecocarbonatation). 700 słów.
1928. 382.664 (439)
P Gaz. Cukr. Nr. 11.
T FREJLICH J. Wywóz cukru z Polski w 1927 roku w świetle statystyki

urzędowej. [L'exportation du sucre de Pologne pendant l'année 1927. 20000 słów + 24 tablice.

P 1928. 664 (06)
B Gaz. Cukr. Nr. 12.
T Instytut Przemysłu Cukrowniczego w Polsce. (Institut de l'industrie Sucrière en Pologne). 1800 słów.

P 1928. 63
B Gaz. Cukr. Nr. 12.
T K. STECKI. Ze stacji Rolniczo-Doświadczalnej w Chełmie. (Station expérimentale à Chełm). 600 słów + 1 tablica.

P 1928. 541.532
B Gaz. Cukr. rN. 13 + 14.
T SMOLENSKI K. i WERKENTHIN M. Oznaczenie napięcia powierzchniowego cieczy. (Sur la détermination de tension superficielle des liquides). 3500 sł. + 8 rys.

P 1928. 63
B Gaz. Cukr. Nr. 13.
T KRASZEWSKI WACŁAW. Wpływ chwościka burakowego na wagę liści i korzeni przy różnym nawożeniu borowiny. [Influence exercée par divers engrais sur le poids des betteraves atteintes de la Cercospora beticola]. 600 sł. + 1 tablica.

P Inż. Kolej. Nr. 1.
B 1928. 385.1
T NAGEL R. Inż. Ekonomika względnie komercjalizacji kolejnictwa. Odczyt wygłoszony na VII Zjeździe Inżynierów kolejowych. 6650 słów.

P 1928. 656.23 (438)
B Inż. Kolej. Nr. 1.
T KRZYŻANOWSKI A. inż. Taryfy przewozowe polskich Kolei państwowych w świetle kosztów eksploatacji. 4050 słów.

P 1928. 621.134.1
B Inż. Kolej. Nr. 1.
T ŁOPUSZAŃSKI W. inż. Normalizacja pa. owozowych tłoków cylindrowych i suwakowych oraz ich pierścieni. 3700 sł. + 18 rys.

P 1928. 656.25 (001) (438)
B Inż. Kolej. Nr. 1.
T PAWŁOWSKI A. inż. O rozwoju wytwórczości w zakresie sygnałów i zabezpieczeń. 3250 słów.

P 1928. 385.573+625.17] (438)
B Inż. Kolej. Nr. 1.
T PEKEL H. inż. Służba obchodowa na P. K. P. 3150 słów.

P 1928. 385.113] (438) : (43)
B Inż. Kolej. Nr. 2.
T SZTOLCZMAN St. inż. Porównanie wyników eksploatacji polskich i niemieckich kolei za 1926 r. 3850 słów.

P 1928. 385.571
B Inż. Kolej. Nr. 2.
T PRZEDPEŁSKI W. inż. Rola i stanowisko inżyniera w służbie drogowej. (referat wygłoszony na VII Zjeździe Inżynierów Kolejowych). 4300 słów.

P 1928. 338 (438)
B Inż. Kolej. Nr. 2.
T GIEYSZTOR. Polska gospodarcza w liczbach. 4050 sł.

P 1928. 621.13 (004)
B Inż. Kolej. Nr. 2.
T SZPAKOWSKI M. inż. Wytwarzanie na zapas i do wymiany przy naprawie parowozów. (Z artykułu radcy kolejowego Eberta z Norymbergii. 3700 sł. + 4 rys.

P 1928. 385 : 31
B Inż. Kolej. Nr. 2.
T ZIENKIEWICZ E. inż. Kilka uwag o brakach statystyki kolejowej, dotyczącej wyników pracy taboru i eksploatacji kolei. 1850 sł.

P 1928. 621.13
B Inż. Kolej. Nr. 2.
T Nowy projekt lokomotywy spalinowej konstrukcji inż. A. Rybickiego. 600 sł.

P 1928. 725.09 (438—Łódź).
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Kielnia i Kądział. 1200 słów.

P 1928. 725.09 (438—Łódź) (09)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T ŻMUDZIŃSKI JAN TADEUSZ. Łódź—Łódź. Siedemset lat istnienia i sto lat rozwoju. 5400 sł. + 8 rys.

P 1928. 352.071.81 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Samorząd m. Łodzi. 650 sł. + 3 rys.

ODEZWA

do Przemysłu Polskiego

Zwracamy się do P.P. Przemysłowców i p.p. Kierowników Firm Technicznych i Handlowych prosząc o poparcie Polskiej Biblijografji Technicznej przez ogłaszanie się Firm w Wiadomościach Związku P. Z. T., gdyż umożliwi to drukowaniu Biblijografji na odwrocie ogłoszeń i da do ręki wszystkim technikom zrzeszonym Biblijografję z ogłoszeniami Firm.

**REKLAMA W WIADOMOŚCIACH JEST
NAJTAŃSZĄ I DOCIERA DO WSZYSTKICH
ZRZESZONYCH TECHNIKÓW.**

CENY OGŁOSZEŃ

Ogłoszenia są zamieszczone przed tekstem i za tekstem, wyłączając 1-ą i 2-ą stronę okładki.

Ceny wynoszą w złotych

za:	1 raz	2 razy	3 razy	6 razy	12 razy
$\frac{1}{1}$ str.	100	185	270	520	1000
$\frac{1}{2}$ str.	60	111	162	312	600
$\frac{1}{4}$ str.	40	74	108	208	400
$\frac{1}{8}$ str.	20	37	54	104	200
$\frac{1}{16}$ str.	10	18,5	27	52	100

Ogłoszenia na trzeciej stronie okładki 25% drożej na ostatniej stronie okładki 50% drożej. Specjalnie zamawiane miejsca 20% drożej.

Za papier kolorowy zwykłej grubości dolicza się 25%, za papier grubszy pocztówkowy dolicza się 150%.

Ceny powyższe obowiązują do czasu ogłoszenia zmian w Wiadomościach.

Wymiar jednej strony wynosi 115 × 170 mm. „Wiadomości” wychodzą w 2-jej połowie każdego miesiąca.

PROTOKÓŁ

VII-go zjazdu delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych

w Grudziądzu w dniach 26 i 27 maja 1928 r.

Przewodniczył p. Prezes Inż. Stanisław Rybicki.

Obecni Delegaci:

I. Zarząd: 1. Prezes Inż. Stanisław Rybicki, 2. Sekretarz Generalny Inż. Stanisław Rodowicz, 3. Skarbnik Inż. Franciszek Żaryn, 4. Inż. F. Frycz, 5. Inż. F. Siemiradzki.

II. Stowarzyszenie Techników Polskich w Warszawie: 6. Inż. K. Gnoiński, Inż. S. Rodowicz, Inż. F. Żaryn.

III. Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie: 7. Inż. F. Blum Inż. St. Rybicki.

IV. Stowarzyszenie Elektrotechników Polskich: Inż. K. Gnoiński.

V. Polskie Stowarzyszenie Inżynierów i Techników woj. Śląskiego: 8. Inż. A. Kamieński.

VI. Stowarzyszenie Techników w Sosnowcu: Inż. F. Frycz 9. Inż. B. Rzczkowski.

VII. Stowarzyszenie Techników w Poznaniu: 10. Inż. I. Kaczmarek.

VIII. Stowarzyszenie Techników woj. Lubelskiego: 11. Inż. A. Dominko.

IX. Związek Inżynierów Drogowych: 12. Inż. W. Tryliński.

X. Stowarzyszenie Inżynierów i Techników ziemi Radomskiej: 13. Inż. H. Zagrodzki.

XI. Stowarzyszenie Techników Polskich w Bydgoszczy: Inż. F. Siemiradzki, 14. Inż. P. Lisiecki.

XII. Stowarzyszenie Techników Pomorskich w Toruniu: 15. Inż. P. Lewandowski.

XIII. Koło Techników w Starachowicach: 16. Inż. J. Rechnio.

XIV. Stowarzyszenie Techników w Grudziądzu: 17. Inż. W. Markowicz, 18. Inż. E. Herzberg.

Ogółem 13 Stowarzyszeń i Zarząd Związku reprezentowani przez 18 Delegatów. Zawiadomili, że w ostatniej chwili powstała przeszkoda w wydelegowaniu przedstawiciela: Związek Inżynierów Kolejowych, Krakowskie Tow. Techniczne, Stowarzyszenie Techników w Wilnie. Prof. Deryng Przewodniczący Sekcji Technicznej T. W. W. nie mógł przybyć, gdyż leży ciężko chory w szpitalu.

I. W imieniu Stowarzyszenia Techników w Grudziądzu powitał Delegatów Prezes Stowarzyszenia p. W. Markowicz, podkreślając znaczenie przemysłu, a szczególnie dla Kresów Zachodnich. Przemówienie swe zakończył okrzykiem, wzniesionym na cześć techniki.

Następnie p. Prezes St. Rybicki otworzył Zjazd przemówieniem w którym podkreślił wielkie znaczenie odbytych Zjazdów. Dały one poważne wyniki i wykazały, jak duże zadania oczekują polskich techników. Praca jednak poszczególnych jednostek, jak i praca zbiorowa techników napotyka na trudności. Nie spotykamy się ze zrozumieniem naszej pracy u Władz Centralnych. Nie powinno nas to jednak zniechęcać. Celem Związku jest nie żaden cel klasowy, egoistyczny, a postęp i dobrobyt ogólny i dlatego będziemy nadal kroczyć wytkniętą drogą.

II. Sprawozdanie z działalności Związku za rok 1927. — Ogłoszone sprawozdanie w Nr. 4 „Wiadomości Związku P. Z. T.” zostało przyjęte bez zmian, jak również Zarząd otrzymał aprobatę na drukowanie sprawozdania przed Zjazdem Delegatów.

P. K. Gnoiński odczytuje protokół Komisji Rewizyjnej i w imieniu jej stawia wniosek o udzielenie ustępującemu Zarządowi absolutorjum. Wniosek zosaje jednogłośnie przyjęty.

III. Preliminarz budżetu na rok 1928. — P. F. Żaryn, jako skarbnik Związku, referuje projekt preliminarza. Podkreśla zaleganie niektórych Stowarzyszeń w opłacaniu składek, co się fatalnie odbija na stanie finansów Związku i zmusza nawet do zaciągania pożyczek.

P. F. Blum stawia wniosek, aby składki do Związku wpłacać na końcu okresu płatniczego, gdyż członkowie wpłacają do Stowarzyszenia zwykle po upływie okresu.

Na prośbę jednak skarbnika Związku p. F. Żaryna, który przyznaje p. F. Blumowi formalną rację, podkreślając, że zaległości za I-szy okres płatniczy nie są straszne, a płacenie z góry umożliwi kołatanie wcześniejsze do Stowarzyszeń o składki, p. F. Blum wycofuje swój wniosek.

Na wniosek p. W. Trylińskiego, wstawiono po stronie wpływów Zł. 1000.—, jako wpływ z ogłoszeń. Wobec tego na wniosek p. St. Rodowicza, zwiększono o 1000.— Zł. wydatki na „Wiadomości”, gdyż drukowanie ogłoszeń nie jest prowadzone w celach zysku, a jedynie w celu pokrycia kosztów druku bibliografji po drugiej stronie ogłoszeń.

Uchwalono następujący preliminarz:

Wydatki:	Wpływy:
Sekretarjat . . . Zł. 7.000.—	Składki członków.
„Wiadomości” i	od 6000 czł. à 3 zł. Zł. 18.000.—
druk bibliografji . „ 13.000.—	Zaległe składki . . „ 2.000.—
F. I. S. . . . „ 1.000.—	Dochody z wydawn. „ 1.000.—
Razem . Zł. 21.000.—	Razem . Zł. 21.000.—

IV. Przyjęcie nowych Stowarzyszeń:

a) Przyjęto do wiadomości oświadczenie Zarządu, że w myśl Statutu, na podstawie pisemnego głosowania, przyjęto w skład Związku Stowarzyszenie Inżynierów Polaków w Ameryce.

b) Wobec nie zgłoszenia dotychczas akcesu Stowarzyszenia Inżynierów Górników i Hutników, sprawę pozostawiono otwartą, upoważniając nadal Zarząd do przyjęcia ich w razie zgłoszenia przez nich akcesu.

c) Przyjęto do wiadomości, że Zarząd Związku skierował Koło Absolwentów Technicznej Szkoły Kolejowej w Brześciu n. Bugiem do Stowarzyszenia Techników w Brześciu n. Bugiem, uważając tworzenie dwóch Stowarzyszeń w jednym mieście za niewskazane.

d) Przyjęcie Stowarzyszenia Techników w Brześciu n. Bugiem po dyskusji odłożono do chwili wykonania przez nich zmian Statutowych, a mianowicie zaznaczenie, że członkami mogą być tylko osoby o przynależności państwowej polskiej i skoordynowania celów zaznaczonych w ich Statucie ze Statutem Związku P. Z. T. w ten sposób, aby cele Statutowe Związku znalazły w ich Statucie swój odpowiednik.

W razie wprowadzenia powyższych zmian upoważniono Zarząd do przyjęcia ich w skład Związku.

V. Wybory Zarządu. — Wybrano Zarząd na r. 1928 w następującym składzie:

Prezes: Inż. Stanisław Rybicki:

Wice-Prezesi: Prof. Inż. I. Radziszewski, Inż. A. Kamiński.

Sekretarz Generalny: Inż. Stanisław Rodowicz.

Skarbnik: Inż. Franciszek Żaryn.

Członkowie Zarządu: Prof. Inż. Dr. B. Deryng, Bud. I. Kaczmarek, Inż. J. Kaliński, Inż. W. Markowicz.

Do Komisji Rewizyjnej powołano pp.: Inż. K. Gnoińskiego, Inż. K. Iwanickiego, Inż. Cz. Klarnera.

VI. Sprawa Zjazdów w 1929 roku. — Po bardzo wyczerpującej dyskusji, w czasie której zabierali głos prawie wszyscy delegaci, wyłożyły się trzy wnioski:

I. Wniosek. Polskiego Towarzystwa Politechnicznego, aby odbyć III-ci Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych pod hasłem „Znaczenie nauki ścisłej dla techniki” z uwzględnieniem sprawy Instytutów Badawczych i Laboratorjów dla przemysłu.

II. Wniosek p. p. Rodowicza i Gnoińskiego, aby odbyć Zjazd jako dalszy etap i pogłębienie idei „Pracy Gospodarnej”, podjętej na II-gim Zjeździe we Lwowie.

III. Wniosek p. Trylińskiego. Organizacja pracy technicznej ze szczególnym uwzględnieniem zadań zrzeszeń inżynierskich.

Po przemówieniach p. Trylińskiego i p. Rodowicza wyjaśniono, że wniosek III-ci stanowi część ogólnego zagadnienia „Pracy Gospodarnej”, Hasło to obejmuje pozatem zagadnienie surowców i zagadnienie samowystarczalności.

Wyjaśniono następnie, że kwestja laboratorjów i Instytutów Badawczych, jak również kwestja nauczania personelu technicznego, są również objęte przez hasło „Pracy Gospodarnej”.

Podkreślono wielką aktualność tych spraw w obecnej chwili, gdy nasi przemysłowcy, coraz bardziej są przekonani o konieczności tworzenia Instytutów Badawczych.

Wobec powyższego zdecydowano połączyć wszystkie trzy wnioski i przekazać Zarządowi Związku do załatwienia i opracowania łącznie z Sekcją Pracy Gospodarnej tematu Zjazdu. Tematem ma być dalsze pogłębianie hasła „Pracy Gospodarnej”, przy specjalnym uwzględnieniu zagadnień zastosowania nauki ścisłej do przemysłu i organizacji pracy technicznej.

Na wniosek p. Kaczmarka zdecydowano połączyć wszystkie Zjazdy techniczne i odbyć je w jednym czasie, w ten sposób, że najpóźniej odbędzie się w przeciągu 1—2 dni III-ci Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych, a następnie będą się odbywać jednocześnie Zjazdy Specjalne. Wszystkie one wejdą w skład **Tygodnia Technicznego**.

Jako termin ustalono początek czerwca lub koniec września i proszono Stowarzyszenia w Poznaniu do zajęcia się tą sprawą na miejscu.

Prócz tego zdecydowano na wniosek p. Bluma zwołać specjalny Zjazd, poświęcony **zagadnieniu budowy domów mieszkalnych**.

Zdecydowano również zwołać przed tygodniem technicznym Kongres F. I. S.'a do Poznania.

W czasie dyskusji nad tematem Zjazdu wyłoniła się sprawa konieczności reorganizacji Związku P. Z. T. i przystowania bardziej jego działalności do potrzeb życiowych. Sprawę tę poruszył p. Lisiecki, powołując się na organizację inżynierów w Ameryce, i zawiadomił, że złoży odpowiedni Memorjał do Zarządu. P. Rodowicz podkreślił trudne warunki pracy Związku, gdyż członkowie Związku — Stowarzyszenia, wnoszą minimalne opłaty i biorą dosyć słaby udział w pracy Związku, żądając natomiast aby ta praca była wykonaną przez Zarząd; uważając, że jest to nienormalnym zjawiskiem, przeciążeniem całą pracą Zarządu przy stałym braku środków, apeluje do ściślejszej współpracy i podtrzymania poczynań Związku.

VII. Sprawa udziału Związku w Wystawie Krajowej i w Wystawie Prasy. Po dyskusji zdecydowano wziąć udział w Wystawie Krajowej, wystawiając wykresy i mapy, charakteryzujące działalność Związku, w celu zaznaczenia swego istnienia.

Prócz tego zrzeszone Stowarzyszenia mogą wziąć udział w Wystawie zależnie od ich uznania.

Zwrócono się z prośbą do Stowarzyszenia Techników w Poznaniu, aby uzyskało wspólne miejsce dla Związku i dla wszystkich Zrzeszonych Towarzystw i żeby objęło przedstawicielstwo na Wystawie wszystkich Stowarzyszeń Zrzeszonych.

Zastanawiano się nad kwestją wydania specjalnej broszury, która charakteryzowałaby działalność Związku.

Zdecydowano jednak wydać specjalny numer „Wiadomości”, poświęcony działalności Związku.

Prócz tego p. Frycz zaproponował aby na Wystawie zorganizować popularne wykłady i odczyty dotyczące technik.

Sprawę udziału oraz propozycji, które się wyłoniły, przekazano do uzgodnienia Zarządowi.

VIII. Sprawozdanie Zrzeszeń o realizacji uchwał II-go Zjazdu P. Z. T. — Sekretarz Generalny p. St. Rodowicz zaznacza, że Zarządy Zrzeszonych Towarzystw z nielicznymi wyjątkami za mało interesują się nadzwyczaj pilną i konieczną sprawą. Prosi delegatów o postawienie wniosków w swych Stowarzyszeniach, aby poświęcić

realizacji uchwał więcej uwagi, gdyż całe znaczenie Związku zależy od tego, aby uchwały powzięte przez II-gi Zjazd nie pozostały bez echa. Zaznacza przytem, że uchwały te nie wywołały dotychczas żadnego sprzeciwu, a naodwrot wielkie zainteresowanie. Są znane wypadki stosowania się do nich. Stwierdzono, że niektóre instytucje wprowadziły w czyn uchwały Zjazdu.

W swych przemówieniach pp. Prezes St. Rybicki, Rechnio i Frycz podkreślili znaczenie tych uchwał i zainteresowanie niemi, jak również stosowanie ich przez poszczególne jednostki.

IX. Utworzenie Sekcji Pracy Gospodarnej, przy Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych. — Po zreferowaniu Regulaminu przez p. Rodowicza, utworzono, w myśl § 4a. Statutu Sekcję Pracy Gospodarnej i Regulamin zatwierdzono.

X. Sprawę Ustawy Budowlanej przekazano Zarządowi, który powoła specjalną komisję i następnie specjalny Zjazd Delegatów Fachowych. P. Kaczmarek prosi o przyspieszenie tej sprawy, gdyż będzie ona wkrótce aktualną w Sejmie przy rozpatrywaniu dekretów.

XI. Sprawę organizacji wycieczek zagranicznych zajmie się Zarząd w porozumieniu z wnioskodawcami i innymi Stowarzyszeniami.

XII. Zreferowano sprawą zatargu Stowarzyszenia Inżynierów i Architektów w Poznaniu z p. Wojewodą Bnińskim. Zdecydowano wystąpić do nowego p. Wojewody z prośbą załagodzenia zatargu, przez odwołanie Okólnika p. Wojewody Bnińskiego.

XIII. Na wniosek p. A. Dominko postawiono na porządku obrad sprawę wykonania robót i kwestję umowy Miast z firmą Ulen.

Po dyskusji przyjęto wniosek p. Wice-Prezesa A. Kamińskiego, aby lokalne Stowarzyszenia pilnowały sprawy Ulen'a na miejscu i w razie koniecznym interwenjowały, zawiadamiając o tem Związek.

XIV. Sprawę odpowiedzi na list p. Ministra Moraczewskiego przekazano Zarządowi.

XV. Zostało zgłoszone do Prezydium Zjazdu następujące pismo: „Wychodząc z założenia, że Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych wykaże swą działalność dopiero wtedy, kiedy nie tylko część swej pracy oddadzą Związkowi, ale i poprą go finansowo — w myśl tego, jako jeden z członków Stowarzyszenia, należącego do Związku, proszę Zjazd o przyjęcie na cele rozwoju naszego Organu — 1000 Zł.” Na zapytanie, kto podpisany przewodniczący powiedział, że autor do zdecydowania prosił o niewyjawianie nazwiska. Wobec przyjęcia — Przewodniczący ogłosił, że ofiarodawcą jest Generalny Sekretarz Inż. S. Rodowicz. Zebrani oklaskami przyjęli tę wiadomość i wyrazili podziękowanie za jego ofiarność.

XVI Termin i miejsce przyszłego Zjazdu. — Zdecydowano zapytać Wołyńskie Stowarzyszenie Techników, czy w myśl życzenia ich, wyrażonego na VI-ym Zjeździe — VIII-my Zjazd Delegatów będzie się mógł odbyć na początku października w Łucku i w razie przychylniej odpowiedzi w tym terminie zwołać VIII-my Zjazd Delegatów.

Na tem Zjazd zakończono.

Po Zjeździe odbyła się wspólna wycieczka do Gdyni.

**PORZĄDEK OBRAD
OGÓLNEGO ZJAZDU FEDERACJI INŻYNIERÓW SŁOWIAŃSKICH
w Sofji dnia 20—24 sierpnia 1928 r.**

1. Otwarcie Zjazdu i powitalne przemówienie P. Prezesa Inż. Raniśława Avramovicza.
2. Sprawozdanie Sekretarza Generalnego z prac zą czas ubiegły.
3. Bilans.
4. Sprawozdanie Komitetów z prac zapoczątkowanych na ostatnim Zjeździe oraz powzięcie uchwał.
5. Wnioski Komitetów Narodowych.
6. Program prac na okres następny.
7. Przewodnictwo FIS'a na rok 1929/30.
8. Ustalenie listy członków Zarządu na 1929 r.
9. Udzielenie absolutorjum ustępującemu Zarządowi i przekazanie spraw nowemu Zarządowi.

Część spraw będzie rozpatrywaną na pierwszym posiedzeniu dnia 22-go sierpnia o 9-ej rano, reszta na drugim posiedzeniu tego samego dnia po południu.

CZWARTY MIĘDZYNARODOWY KONGRES INŻYNIERÓW DORADCÓW W AMSTERDAMIE W DN. 12 DO 15 WRZEŚNIA 1928 R.

Federacja Międzynarodowa Inżynierów Doradców (F. I. D. I. C.) podaje do wiadomości, że Czwarty Międzynarodowy Kongres Inżynierów Doradców odbędzie się w bieżącym roku w d. 12 do 15 września w Amsterdamie.

Tematem obrad plenarnych posiedzeń Kongresu będą następujące zagadnienia:

1) w jakich granicach, bez szkody dla dobra publicznego jest dopuszczalne występowanie władz w charakterze Inżynierów Doradców i jak się ta sprawa przedstawia w rozmaitych państwach.

2) współpraca Inżynierów Doradców z budowniczymi i instalatorami, w szczególności w dziedzinie instalacyj ogrzewań centralnych.

3) interesy fachowe Inżynierów Doradców,

4) warunki techniczne dostaw (Cahier des Charges-type) stosowane normalnie w różnych krajach.

W wolnych chwilach od posiedzeń odbędzie się zwiedzanie miasta Amsterdamu oraz niektórych zakładów przemysłowych, a po zamknięciu Kongresu wspólna wycieczka (zorganizowana kosztem Stow. Holenderskich Inż. Dor.) statkiem do IJmuidem przez Noordzee Kanał, połączona ze zwiedzeniem największych na świecie śluz spustowych, wielkich mostów kolejowych, portów, malowniczych miejscowości i t. d.

Formularze uczestnictwa w Kongresie przesyła Sekretariat Koła Inżynierów Doradców i Inżynierów Rzeczoznawców (K. I. D. I. R.), gmach Stow. Techników Polskich w Warszawie, ul. Czackiego nr. 3/5. (znaczek pocztowy).

I-y ZJAZD HYDROTECHNIKÓW.

Komitet organizacyjny pierwszego polskiego Zjazdu hydrotechnicznego podaje do wiadomości, że termin Zjazdu ustalony został na 3--5 stycznia 1929.

Na zjazd zgłoszono ponad 50 referatów z różnych działów hydrotechniki w ramach ułożonego przez Komitet Organizacyjny programu. Na pierwszy plan wysuwają się najbardziej aktualne tematy, odnoszące się do spraw związanych z komunikacjami wodnymi (morskimi i śródlądowymi), z regulacją rzek oraz ochroną przed klęskami powodzi, i z wyzyskaniem sił wodnych. Poza tem omawiane będą na Zjeździe niektóre zagadnienia teoretyczne, jako też roztrząsane będą różne zagadnienia natury gospodarczej.

Dla ułatwienia i uproszczenia obrad, postanowił Komitet wydrukować wszystkie referaty o ile możliwości in extenso, i rozesłać je zawnazą uczestnikom Zjazdu.

W czasie Zjazdu zamierzone jest urządzenie wystawy hydrotechnicznej, która obejmie projekty, fotografie i modele wykonanych robót, urządzenia mechaniczne z dziedziny komunikacji i wyzyskania energii wodnej i t. p., a w której udział wezmą instytucje państwowe, samorządowe, towarzystwa żeglugowe, oraz przedsiębiorstwa, fabryki i firmy zainteresowane w urządzeniach hydrotechnicznych.

Informacji w sprawach Zjazdu udziela Komitet organizacyjny: Warszawa, Jasna 10, Dyrekcja Dróg Wodnych.

TYDZIEŃ TECHNICZNY.

Z okazji Powszechnej Wystawy Krajowej w 1919 r. w Poznaniu VII-my Zjazd Delegatów Zw. P. Z. T. zdecydował zorganizować „Tydzień Techniczny“, który odbędzie się w Poznaniu w dniach od 22 do 27 czerwca 1929 r.

Przewidziane są następujące Zjazdy:

Sobota 22 czerwca 1929 r. Zjazd FIS (Federacji Słowiańskich Inżynierów).

Niedziela 23 czerwca 1929 r.	] III-ci Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych.
Poniedziałek 24 czerwca 1929 r.]	

Wtorek 25 czerwca 1929 r.	] Zjazdy względnie obrady poszczególnych grup fachowych.
Środa 26 czerwca 1929 r.]	
Czwartek 27 czerwca 1929 r.]	

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZENIA INŻYNIERÓW POLAKÓW W AMERYCE ZA ROK 1927.

Zarząd na rok 1927 był wybrany w następującym składzie:

Prezes: Inż. W. Kosicki.

Wice-Prezes: Inż. J. W. Skutecki.

Skarbnik: Inż. E. Konkolewski.

Sekretarz: Inż. K. E. Szymański.

Członkowie Zarządu: Inż. E. Sokołowski, Inż. A. Horbaszewski i Inż. J. A. Sentkowski.

W ciągu roku w składzie Zarządu zaszły następujące zmiany: Inż. A. Horbaszewski wyjechał do Southbend, Ind., Inż. K. E. Szymański zrezygnował ze stanowiska sekretarza, wobec czego funkcje sekretarza objął Inż. J. A. Sentkowski.

Na ostatnim Walnym Zgromadzeniu uchwalono zmienić Statut tak, aby był przystosowany do przyjętego programu działalności Stowarzyszenia. Zmiany Statutu zostały rozpatrzone na posiedzeniu dn. 21 maja 1927 r. i zatwierdzone.

Oprócz Walnych Zgromadzeń, które odbyły się dnia 3 lutego i 8 grudnia 1927 r., odbyło się kilka zebrań członków i posiedzeń.

Dnia 26 lutego odbyło się zebranie towarzyskie, połączone z tańcami, które zgromadziło liczny zastęp gości.

Prócz tego odbyła się wieczerza towarzyska (bankiet) na cześć p. p. W. Nicholasa i K. E. Szymańskiego, z powodu zaliczenia ich w poczet członków Instytutu Naukowej Organizacji w Warszawie.

Niektóre posiedzenia były połączone z odczytami, które wygłosili p. p. Inż. W. W. Nichols, Inż. J. B. Halligan i Inż. W. Kosicki.

Nader interesującymi były odczyty Prof. Stemlera, któremi zainteresowało się nasze Stowarzyszenie.

W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył osiem posiedzeń miesięcznych, na których zajmował się przyjmowaniem członków, projektowaniem i urządzaniem odczytów, obmyśleniem sposobów zjednoczenia w Stowarzyszeniu tych Inżynierów Polaków, którzy mieszkają poza obrębem Detroit, i wreszcie sprawą rozszerzenia działalności Zarządu, które jednak nie dało takiego wyniku, jaki się spodziewano, ponieważ wielu członków z powodu braku czasu i braku finansów nie mogli spełnić tych zadań, jakie im były powierzone.

Na posiedzeniu odbytem dnia 21 maja postanowiono wysłać gratulacje Jubilatowi Prof. Siemiradzkiemu z okazji 50-ciolecia pracy literackiej, co zgodnie z uchwałą wykonano.

Na temże posiedzeniu zostały podzielone prace członków Zarządu w sposób następujący: Komitet Członkowskiego objął Prezes Kosicki, Komitet Finansów — Skarbnik Konkolewski, i Komitet Publicystyki — Sekretarz Szymański.

Na członków do tych Komitetów zaprojektowano zaprosić interesujących się temi sprawami członków Stowarzyszenia. Komitety powyższe, choć nie były liczne, jednak pewną rolę w życiu Stowarzyszenia spełniły. Dalszem rozwojem tej pracy winien zająć się następny Zarząd.

Stowarzyszenie liczy 16 członków zwyczajnych i 11 korespondentów.

Zarząd kilkakrotnie rozpatrywał sprawę przystąpienia Stowarzyszenia do Zjednoczonych Stowarzyszeń Technicznych w Detroit i do Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych w Warszawie. Sprawy te w 1927 r. nie zostały zakończone.

Na Walnem Zgromadzeniu dnia 8-go grudnia 1927 r. powzięto następujące uchwały: 1) Złożyć akces do Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych w Warszawie o przyjęcie Stowarzyszenia Inżynierów Polaków w Ameryce do Związku.

2) Polecić i upoważnić Prezesa Kosickiego do złożenia powyższego akcesu i poczynienia wstępnych kroków w tej sprawie.

3) Rozpocząć wydawanie miesięcznego biuletynu, który by był lepszym łącznikiem pomiędzy Zarządem i członkami.

Pozatem pozostawiono stary Zarząd w komplecie do czasu powrotu Prezesa Kosickiego z Europy.

SPRAWOZDANIE

KRAKOWSKIEGO TOWARZYSTWA TECHNICZNEGO ZA MARZEC I KWIECIEŃ 1928 R.

Stan członków w dniu 1.III. 1928 r.	507
Przyjęto w marcu i kwietniu 1928 r.	7
	514
zmarł*) w kwietniu 1928	1
Stan w dniu 30 kwietnia 1928.	513, z tego

370 miejscowych
143 zamiejscowych.

Dnia 9.IV. zmarł we Lwowie Członek-Założyciel naszego Tow. Inż. Maciej Moraczewski. W pogrzebie wzięło Tow. udział przez przedstawiciela Inż. Dudeka Henryka, Dyr. O. D. R. P., który imieniem Tow. złożył wieniec na trumnie.

Odczyty:

2.III. 1928 r. Dr. Inż. Biegeleisen Bronisław: „Wrażenia z kongresu psychotechnicznego w Paryżu”.

9.III. 1928 r. Inż. Skąpski Zygmunt: „Nowożytnie nawierzchnie bitumiczne”.

16.III. 1928 r. Inż. Wacław Niemirowski: „O nowej stacji automat. telefonów w Krakowie” (z pokazem filmowym).

23.III. 1928 r. Inż. Kukuk Natan: „Wagony motorowe i ich rentowność na P. K. P. oraz ich stosunek do parowozów i samochodów”.

30.III. 1928 r. Dr. Moroz Aleksander: „Projekt fabryki surofosfatu w Krakowie.

20.IV. 1928 r. Prof. U. J. Dr. Inż. Rożański Adam: „Nowelizacja ustawy wodnej”.

*) Zmarł: ś. p. Inż. Sowiński Stanisław, Prof. Akad. Górniczej w Krakowie.

27.IV. 1928 r. Dr. Blasberg Maksymiljan: „O psychotechnicznych badaniach kandydatów na pracowników tramwajowych“.

(Odczyt powyższy urządzono wspólnie z Towarzystwem Lekarskim).

Na jednym z wyżej wymienionych odczytów została poruszona nadprogramowo sprawa utworzenia kursów dla dozorców meljoracyjnych. W tym celu wybrano odnośną komisję, która ma się zająć przeprowadzeniem tej sprawy.

Wycieczki.

13. kwietnia do Miejskiej Piekarni Mechanicznej (ilość uczestników 30-tu).

Wydział.

odbył posiedzenie 17. kwietnia, omawiając cały szereg spraw bieżących. Odnośnie do udziału w Pow. Wystawie Krajowej w Poznaniu uchwalono zwołać specjalne posiedzenie Członków Wydziału dla szczegółowego omówienia tej sprawy.

Sprawa czasopisma dla Członków została przeprowadzona w myśl poprzednich uchwał i od 1.IV. rozpoczęto zbiorową prenumeratę „Przeglądu Technicznego“ dla członków zgłoszonych.

Zebrania towarzyskie

wtorkowe odbywały się w dalszym ciągu przy dość licznej frekwencji członków.

Do Pp. Inżynierów Technologów

Petersburskiego Instytutu Technologicznego.

W końcu roku bieżącego przypada setna rocznica założenia Instytutu Technologicznego w Petersburgu.

Koło Inżynierów Technologów przy Stowarzyszeniu Techników w Warszawie, na Ogólnem Zebraniu w dniu 5 maja b. r. uchwaliło zorganizowanie Zjazdu b. wychowawców tej uczelni, który ma się odbyć 8 i 9 grudnia b. r.

Dla upamiętnienia obchodu tej rocznicy, ma być zebrany fundusz na cele społeczne (techniczne lub oświatowe), które będą bliżej określone podczas Zjazdu.

Niezależnie, ma być wydana Książka Pamiątkowa (na treść której złożą się: historia Instytutu, artykuł o profesorach polakach (wraz z alfabetycznym spisem wychowawców polaków).

Zawiadamiając o powyższem, uprzejmie prosimy Szanownych Kolegów o nadesłanie następujących danych o sobie:

1. imię i nazwisko,
2. rok ukończenia Instytutu,
3. dokładny adres,
4. obecne stanowisko.

W imieniu Zarządu Koła:

(—) Cz. Klarner.

(—) St. Dziekoński.

ZWIĄZEK POLSKICH CZASOPISM TECHNICZNYCH I ZAWODOWYCH I SEKCJA POLSKA FEDERACJI M. P. Z.

Okólnik Nr. 1.

Zarząd Związku Polskich Czasopism Technicznych i Zawodowych prosi Szanowną Redakcję o umieszczenie w swoim piśmie następującej wzmianki:

Na Zebraniu ogólnem organizacyjnem Związku Polskich Czasopism Technicznych i Zawodowych, które się odbyło 14 czerwca r. b. przyjęty został w ostatecznej redakcji i podpisany Statut „Związku” i dokonane też zostały wybory do Zarządu.

Na Prezesa obrany został inż. Al. Pawłowski red. „Inżyniera Kolejowego”, Vice-Prezesa inż. St. Turczynowicz red. „Inżynierji Rolnej”, na Członków Zarządu inż. St. Rybicki, Prezes Lw. Tow. Politechnicznego i p. Cz. Peche redaktor „Przemysłu i Handlu”; na Skarbnika inż. Cz. Mikulski red. „Przeglądu Technicznego”, na Sekretarza Generalnego honorowego inż. St. Rodowicz red. „Wiadomości Związku P. Z. T.”. Na Członków Komisji Rewizyjnej prof. inż. M. Chorzewski red. „Przemysłu Metalowego”, Dr. Jan Lutostawski, red. „Gazety Rolniczej”. Kooptowany do Zarządu inż. W. Kączkowski red. „Techniki Gorzelniczej”.

Zarząd Związku jest zarazem Zarządem Sekcji Polskiej Federacji Międzynarodowej Prasy Zawodowej. Kongres Federacji odbędzie się 26 sierpnia w Genewie, przy udziale naszego Związku.

Okólnik Nr. 2.

Nowoobрани 14 Czerwca r. b. Zarząd Związku Polskich Czasopism Technicznych i Zawodowych, stanowiący zarazem Zarząd Sekcji Polskiej Federacji Międzynarodowej Prasy Zawodowej prosi o przyspieszenie wpłacenia na ręce Skarbnika inż. Cz. Mikulskiego (Red. Przeglądu Technicznego, Czackiego 3/5) składki za rok 1928, wynoszącej jak w roku ubiegłym sto złotych.

Zarząd musi wysłać składkę do Komitetu Wykonawczego w Paryżu po 20 fr. złotych za każdego członka i pokryć wydatki delegacji na Kongres Genewski nie licząc wydatków biurowych Związku i Sekcji; odkładanie więc wpłaty składki utrudni pracę Zarządu.

ZE STOWARZYSZENIA TECHNIKÓW POLSKICH W WARSZAWIE

Dnia 13 stycznia 1928 r. Inż. K. Straszewski wygłosił w Stowarzyszeniu Techników odczyt na temat: „Zastosowanie energii elektrycznej”.

Ilość zużywanych na głowę ludności kilowato-godzin jest, do pewnego stopnia, miernikiem kultury i dobrobytu kraju; wzrost kultury zwiększa zapotrzebowanie energii elektrycznej, której instalacja wymaga odpowiednich środków pieniężnych, zastosowanie zaś energii elektrycznej wpływa dodatnio na dalszy rozwój kultury i dobrobytu w kraju.

W Polsce zużycie elektryczności wynosi 26 Kw-godzin rocznie na człowieka, dochodzące na Śląsku do 300 Kw-godzin zaś w woje-

wództwach wschodnich do 2 Kw-godzin. W Anglii zużycie 110 Kw-godzin, w Belgii 150 Kw-godzin, a w Kanadzie 800 Kw-godzin.

Obecnie Polska potrzebuje około 200 Kw-godzin na głowę ludności, a więc prawie osiem razy więcej niż posiada. Koszt zainstalowania potrzebnej ilości energii elektrycznej wynosi około miljarda złotych. Zużycie energii wzrasta poza tem rocznie około 10%; widocznym więc jest, jak dużo na tem polu pozostaje jeszcze do zrobienia.

W odczycie prelegent podał główne dziedziny zastosowania energii elektrycznej: oświetlenie, siła motorowa, trakcja elektryczna, elektrotermja, elektrochemja, a następnie przeszedł do zastosowania energii elektrycznej na wsi i w gospodarstwie domowym. Oświetlenie elektryczne w warsztatach przemysłowych przyczyniło się do ułatwienia warunków pracy, a więc do zwiększenia i potaniaenia produkcji. Jako siła motorowa energja elektryczna zastępuje nie tylko siłę ludzką, ale i motory spalinowe lub parowe, ograniczając ich zużycie tylko do specjalnych warunków. Ameryka posiada 3500 klm. kolei o trakcji elektrycznej, Niemcy 1300 klm., Szwajcaria 1200 klm., Francja 1000 klm., Italia 950 klm. i t. d. Elektryfikacja kolei przyspiesza ogromnie elektryfikację kraju, która rozwija się wzdłuż zelektryfikowanych linii kolejowych. W krajach, w których robocizna jest droga, wzrasta zastosowanie elektryczności na wsi. Japonja stosuje energję elektryczną przy irygacji pól. Możliwym jest, że przy osuszaniu i meljoracji Polesia energja elektryczna znajdzie zastosowanie. Wielkie możliwości rozwoju zastosowania elektryczności otwierają się w gospodarstwie domowym. W Ameryce zużycie roczne w gospodarstwie domowym wynosi zgórá 20 milionów kilowatów, zaś obliczenia wykazują, że można je zwiększyć 10-krotnie.

W najbliższych latach należy oczekiwać u nas wielkiego rozwoju zastosowania elektryczności. Konieczną jest propagańda korzyści wpływających z zastosowania elektryczności i podniesienia kultury, któreby stworzyło potrzebę zużycia elektryczności.

Zebraniu przewodniczył profesor Podoski.

Dnia 30-go marca r. b. w Stowarzyszeniu Techników inż. M. Okecki wygłosił odczyt p. t.: „Gospodarka drogowa w Anglii“.

Jako materiał do odczytu posłużyły prelegentowi wiadomości zebrane podczas jego wycieczki do Anglii w listopadzie roku ubiegłego. Prelegent podał na wstępie ogólne podstawy administracji drogowej w Anglii, następnie przeszedł do gospodarki finansowej na drogach, scharakteryzował ruch na nich, opisał sposoby budowy i utrzymania, podał trudności komunikacyjne z zakresu dróg, przeanalizował statystykę nieszczęśliwych wypadków na drogach, i na zakończenie podkreślił rolę Stowarzyszeń społecznych i zawodowych w dziedzinie gospodarki drogowej.

Drogi kołowe w Anglii znajdują się dotychczas w wyłącznym zarządzie samorządów. Departament Drogowy Min. Transportu ma za zadanie uzgodnienie działalności poszczególnych samorządów, ustalenie wytycznych kierunków w gospodarce drogowej, administracyjnej i technicznej oraz rozdział funduszy drogowych.

Koszta utrzymania dróg są pokrywane częściowo z wpływów podatkowych danego zarządu samorządowego, częściowo z zapo-

móg z funduszu drogowego. Nowe drogi mogą być budowane, jako drogi prywatne, kosztem zainteresowanych właścicieli, poczem mogą przejść pod zarząd władz drogowych i jako drogi publiczne z odpłatnych podatków ewentualnie z kredytów Ministerstwa Transportu.

Fundusz zapomogowy powstał w r. 1921 z opodatkowania pojazdów mechanicznych, z pozwoleń na pojazdy konne i pozwoleń wydawanych kierowcom. Ogólna ilość dróg w Anglii wynosi 180.000 mil angielskich.

W r. 1925 koszt utrzymania dróg wyniosły 51 milionów funtów, z których na fundusz drogowy przypada około 14 milionów, 35 milionów — na podatki, reszta została pokryta ze specjalnych dochodów drogowych. Kredyty na utrzymanie dróg rząd przydziela na podstawie statystyki ruchu. Statystyki ruchu wykazują znaczny wzrost ilości ciężkich pojazdów mechanicznych, w związku z tem występuje konieczność zamiany zwykłej nawierzchni szosowej na nawierzchnie nieprzepuszczalną dla wody i pozbawioną kurzu. Do budowy i utrzymania dróg stosują się wyłącznie kamienie miejscowe, a więc unika się sprowadzania kosztownych, że względu na transport materiałów, chociażby o wiele lepszych. Zwraca się specjalną uwagę na wiązanie kamieni za pomocą smoły (produkt krajowy) i bitumów.

Statystyka nieszczęśliwych wypadków wykazuje największą procentowo ilość wypadków przy świetle dziennem, przy małym ruchu na drodze, na odcinkach prostych. Stowarzyszenia społeczne i zawodowe przyczyniają się do postępów gospodarki drogowej przez systematyczną pracę propagandową.

Zebrań przewodził b. minister inż. C. Klarner.

Dnia 20-go kwietnia 1928 r. w Stowarzyszeniu Techników p. inż. A. Gołębiowski wygłosił odczyt na temat: „Produkcja i wywóz w Polsce w ciągu ostatniego pięciolecia”.

Opierając się na danych z „Wiadomości Głównego Urzędu Statystycznego” i rocznikach Ministerstwa Komunikacji z lat ostatnich, prelegent przedstawił obraz naszej produkcji i wywozu w ciągu ostatniego pięciolecia i doszedł do wniosku, że po odrzuceniu węgla i drzewa, cała produkcja Polski, począwszy od roku 1923—1927 stale ilościowo wzrasta. Produkcja węgla i drzewa spada od r. 1923—1926 w ciągu, którego wznosi się znacznie w górę, nadając przez to charakterystyczny załom ku górze krzywej produkcji w r. 1926. Wartość zaś wywozu z Polski w tysiącach franków złotych przedstawia się następująco:

	1923 r.	1924 r.	1925 r.	1926 r.	1927 r.
Węgiel	327	264	147	254	201
Drzewo	108	110	193	183	336
Nafta	39	75	66	75	51
Rolnictwo	110	338	475	469	501
Przemysł	340	328	294	236	277
Rzemiosło	45	64	67	40	45

Po odczycie wywiązała się ożywiona dyskusja.

Dnia 27 kwietnia 1928 r. w Stowarzyszeniu Techników p. inż. Kolutowski wygłosił odczyt p. t.: „Czerpanie wody dla Warszawy“.

We wstępie prelegent podał krótki opis pracy stacji pomp, następnie przeszedł do urządzeń mechanicznych stacji. Znajdujące się na stacji pomp maszyny angielskie, pracujące od czterech lat, posiadają wartość muzealną, maszyny Hartmanowskie pracują zupełnie dobrze, wzorowane na nich maszyny Ortwein, Karasiński — gorzej. Zastosowanie pomp elektrycznych pozwoliło na redukcję personelu przez co osiągnięto oszczędności. Koszt dostarczenia 1 mtr.³ wody, wynosi obecnie 3 grosze. W r. 1926 stacja pomp dostarczyła 30 milionów mtr.³ wody, w 1927 r. — 38,7 milionów mtr.³. Stacja filtrów podaje zamówienia na wodę na dwa dni naprzód, co dało możliwość wprowadzenia racjonalnej gospodarki.

Każda maszyna może pracować oddzielnie przez co jest zapewniana nieprzerwalność działania stacji. Stacja popm posiada własne warsztaty mechaniczne dla Dyrekcji wodociągów, maszyny do szwejcowania elektrycznego i t. d.

W dyskusji, która się wywiązała, zabierali głos p. p. Kuropatwiński, Gembarzewski i inni.

Odczyt był bogato ilustrowany przeźrocami.

Zebraniu przewodniczył b. min. inż. Klarner.

Dnia 13 maja r. 1928 inż. Bohatyrew wygłosił odczyt w Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie p. t.: „Zagadnienie szybkości w żegludze wodnej (ślizgowce)“.

W porównaniu z komunikacją powietrzną i lądową komunikacja wodna znacznie pozostaje w tyle pod względem szybkości. Podczas gdy rekordy szybkości płatowców przewyższają 500 klm. na godzinę, a samochodów — 300 klm. na godzinę, rekord wodny osiąga 140 klm. na godzinę. Komunikacja wodna wymaga dla przewyciężenia oporów wody dużych zasobów energii. Celem zmniejszenia tych oporów Russel w 1872 r. starał się zastosować przy pływaniu statków siłą emersji, nadając odpowiedni kształt dnu statka.

Ślizgowce wodne jest to typ statków, oparty na emersji. Zagadnienie konstrukcji ślizgowców zajmuje dużo umysłów na Zachodzie; nie należy je jednak uważać za rozwiązane.

W zależności od zastosowanego silnika rozróżniają ślizgowce o śrubie wodnej, powietrznej i motorze reakcyjnym, w zależności od kształtu kadłuba: wieloszczelbwe jednokadłubowe, z dnem płaskim, wieloszczelbwe dwukadłubowe i t. d. Obecnie przeważa typ kadłuba o płaskim dnie.

Ślizgowce podczas Wielkiej Wojny odegrały poważną rolę: stosowała je marynarka włoska, francuska, amerykańska i angielska. Dzięki małemu zanurzeniu w wodzie, ślizgowce mogły bez przeszkody przepływać pola minowe i niszczyć nieprzyjacielskie łodzie podwodne.

Zakłady Forda wyrabiały podczas wojny ślizgowce i obecnie pracują nad ich udoskonaleniem.

Francuzi wykorzystują ślizgowce typu Farman dla komunikacji w kolonjach przy niskich stanach wody.

Ślizgowce, według prelegenta, mogą być w Polsce z korzyścią stosowane na nieregularnych rzekach kresowych. W Polsce pracują

również nad rozwiązaniem konstrukcji ślizgowców, prelegent opisał ślizgowce własnej konstrukcji, które już zostały wypróbowane. Rozwiązanie konstrukcji idealnego ślizgowca widzi prelegent w zastosowaniu do konstrukcji lekkich metalów zamiast drzewa, silników typu lotniczego lub akumulatorowych. Ślizgowiec winien rozwijać przeciętną szybkość 40—60 klm. na godzinę. Karburator Catalax umożliwiającą zastosowanie ciężkich materiałów pędnych daje możliwość obniżenia kosztów eksploatacji ślizgowców.

Odczyt bogato ilustrowany przezroczami wzbudził ogromne zainteresowanie słuchaczy. Przewodniczył zebraniu b. minister Klarner.

Dnia 8 czerwca r. b. w Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie p. inż. Berger wygłosił odczyt na temat: **Kilka uwag o wybuchu fosgenu w Hamburgu**". We wstępie prelegent scharakteryzował główne cechy fosgenu, gazu duszącego o niezwyklej sile trującej. Wytwarza się fosgen za pomocą chloru i czadu pod działaniem promieni pozafioletkowych lub słonecznych (stań pochodzi jego nazwa), obecnie pod działaniem węgla aktywnego. Przed wojną wyrobem fosgenu trudniły się Niemcy i Szwajcaria. Stosowano go przy produkcji barwników. Podczas wojny prawie wszystkie państwa walczące produkowały fosgen dla celów wojennych. Po wojnie pozostały znaczne zapasy fosgenu. Wybuchy fosgenu miały już miejsce kilkakrotnie. W Hamburgu fosgenem były napełnione 3 zbiorniki o bardzo dużej pojemności i 3.000 butli stalowych. Wybuch fosgenu wytworzył obłok o pojemności 10.000 metrów³, który z wiatrem pсуwał się nisko nad ziemią. Rozmiary katastrofy byłyby znacznie większe gdyby nie szczęśliwy kierunek wiatru i deszczu. Najdalszy zasięg zatruc sięgał 18 klm. Wypadków zatruc było około 300. Specjalnych warunków dla wytworzenia wielkiego ciśnienia w kotłach w dzień wybuchu nie było. Właściciel zbiorników z fosgenem w Hamburgu dr. Stolcenberg, były oficer niemiecki, podczas wojny wyrabiał gazy trujące. Po wojnie otrzymał zadanie niszczenia gazów bojowych. Poza tem po wojnie wybudował fabrykę gazów trujących w Hiszpanji i Rosji. Czy fosgen, który wybuchł w Hamburgu był pochodzenia wojennego, czy też był to wyrób późniejszy może ustalić tylko analiza. Dotychczas sprawozdań fachowych o wybuchu fosgenu w Hamburgu nie było. Wiadomem jest tylko, że władze policyjne i przemysłowe wiedziały o zamagazykowaniu w Hamburgu tak wielkich ilości fosgenu.

Następnie zabrał głos p. Jastrzębowski, który scharakteryzował nowe ustawy o umowie pracy pracowników i robotników, ogłoszone dekretemi Prezydenta Rzeczypospolitej.

4-ty MIĘDZYNARODOWY KONGRES FEDERACJI PRASY TECHNICZNEJ I ZAWODOWEJ.

4-ty Międzynarodowy Kongres odbędzie się w dniach 27-31 Września r. b. w Genewie. Poprzednie Kongresy odbyły się w Paryżu, Rzymie i Berlinie.

Kongres odbędzie się pod honorowem przewodnictwem p. M. E. Schulthess, Prezesa Związku Prasy Szwajcarskiej.

Obrady Kongresu będą się odbywać w 3 sekcjach następujących: Sekcja I Prasa Techniczna i rozwój ekonomiczny. Sekcja II Przenikanie i rozpowszechnianie prasy technicznej. Sekcja III Prasa Techniczna i Liga Narodów.

Po Kongresie odbędzie się szereg wycieczek, a mianowicie: 1) do Martigny do zakładów wodnych, 2) przejażdżka po jeziorze Lemañskim i 3) na Jungfrau.

DOROCZNY ZJAZD MIĘDZYNARODOWEGO INSTYTUTU BIBLIOGRAFICZNEGO W BRUKSELLI.

Doroczny Zjazd Międzynarodowy Instytutu odbędzie się w Kolonii w dniach 17 i 18 października r. b. W tym czasie będzie jeszcze otwartą Wystawa Prasy. Porządek obrad prócz sprawozdań rocznych, przewiduje wybory, sprawę klasyfikacji dziesiętnej, drukowanie Międzynarodowej Bibliografji i wreszcie sprawę przeniesienia Instytutu do Genewy.

- P** 1928. 69 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Nie oplaca się budować. (Wywiad
 Polskiego Przemysłu Budowlanego z
 prezesem Oddziału Łódzkiego Stowa-
 rzyszenia zawodowego Przemysł. Bu-
 dowl. p. inż. Holcem). 1200 sł. + 1
 rys.
- P** 1928. 69.002.2 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T LESZCZYŃSKI J. inż. Niektóre
 bolączki przemysłu budowlanego. 600
 sł. + 1 rys.
- P** 1928. 725.09 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Łódzka architektura. 2600 sł. + 7
 rys.
- P** 1928. 725.09 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Rozbudowa Łodzi i, jej potrzeby
 terenowe. 1200 sł. + 2 rys.
- P** 1928. 728.1 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T O budowę domów robotniczych w
 Łodzi. 1200 sł. + 2 rys.
- P** 1928. 333.32001 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T ROSSET EDWARD. Sprawa miesz-
 kaniowa w Łodzi. 500 słów.
- P** 1928. 728.1 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Magistrat przystępuje do realiza-
 cji planów budowlanych. 300 sł.
- P** 1928. 69. (002.2) (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Walczmy z droższą artykułów bu-
 dowlanych. 650 słów.
- P** 1928. 68 (438)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Recepta na specyfik przeciw bo-
 łączce mieszkaniowej. 400 słów.
- P** 1928. 725 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Pomnik Tadeusza Kościuszki w
 Łodzi. 900 sł. + 1 rys.
- P** 1928. 727.1 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Państwowa Szkoła Włókiennicza w
 Łodzi. 250 słów + 2 rys.
- P** 1928. 628 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T SKRZYWAN STEFAN inż.-techn.
 Kanalizacja i wodociągi m. Łodzi.
 700 sł. + 4 rys.
- P** 1928. 614.7 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T STARZYŃSKI ARTUR dr. Łódź
 pod względem zdrowotnym (wczoraj
 —dziś—jutro), 700 sł. + 2 rys.
- P** 1928. 625.712 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Stan obecny braków w m. Łodzi.
 400 sł. + 2 rys.
- P** 1928. 711 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Plantacje miejskie w Łodzi. 350 sł.
 + 2 rys.
- P** 1928. 727.7 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T DIENSTL - DABROWA MARJAN.
 Miejska Galeria Sztuki w Łodzi. 450
 sł. + 2 rys.
- P** 1928. 351.852 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T W. W. Łódzkie archiwum lat daw-
 nych. 700 sł. + 1 rys.
- P** 1928. 614 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T KEMPNER STANISŁAW. Pro-
 gram prac inwestycyjnych zarządu m.
 Łodzi w dziedzinie Zdrowia Publicz-
 nego. 300 sł. + 3 rys.
- P** 1928. 351.85 (438—Łódź)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Wydział oświaty i kultury m. Ło-
 dzi. 300 sł.
- P** 1928. 69 (438—Łódź) : 351.825
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Łódź nie korzysta z kredytów bu-
 dowlanych. (Wywiad „Pol. Przemysł.
 Bud.” z r. Dyrekt. Banku Gosp. Kraj.
 p. Ruckgaberem). 800 sł.
- P** 1928. 69 (438)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T CHABIELSKI IGNACY. Konjunk-
 tura budowlana. 700 sł.
- P** 1928. 606.4 (438—Poznań)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T POLKOWSKI V. inż. Wystawa
 Krajowa w Poznaniu. 500 sł.

AEG

WARSZAWA

KRAKOWSKIE-PRZEDMIEŚCIE 16/18.

KRAKÓW

UL. DUNAJEWSKIEGO NR. 3.

ŁÓDŹ

UL. PIOTRKOWSKA NR. 165.

POZNAŃ

UL. ŚW. MARCINA NR. 41.

SOSNOWIEC

UL. WARSZAWSKA NR. 6.

**„POWSZECHNE
TOWARZYSTWO ELEKTRYCZNE
A. E. G.”**

SP. Z OGR. ODP.

Budowa turbin parowych.

Wszelkie instalacje elektryczne.

Wielkie składy materiałów elektrycznych.

- P** 1928. 692.5
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Obniżenie kosztów budowy. 650 sł.
- P** 1928. 333.32 (438)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 1, 2 i 3.
T OSTROWSKI WACŁAW inż. Jak zażegnać głód mieszkaniowy w miastach Polski. 2650 sł.
- P** 1928. 691.9
B Pol. Przemys. Bud. Nr. 1, 2, 3, 4.
T SURZYCKI LEON Bud. Amerykańskie ruchome rusztowania murarskie. 2550 + 5 rys.
- P** 1928. 628 (06) (438)
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Polski Instytut Wodociągowo-Kanalizacyjny. 400 sł.
- P** 1928. 351.852.11
B Pol. Przemysł Bud. Nr. 3.
T Biblioteka Publiczna w Łodzi. 400 słów.
- P** 1928 621.314 (0791)
B Przegl. Elektr. Nr. 1.
T Wyniki konkursu na stacje transformatorowe.
 1000 słów + 15 rys.
- P** 1928 654.4 (485) „1915 : 1928”
B Przegl. Elektr. Nr. 1, 2.
T Biuro specjalnych zleceń przeznaczone dla abonentów stacji telefonicznych w Sztokholmie. 2300 słów + 8 rys.
- P** 1928 621.33 (063)
B Przegl. Elektr. Nr. 1, 2
T [V Międzynarodowy Kongres Tramwajów w Kopenhadze. [E. T. Z. z. 38]. 4300 słów.
- P** 1928 331.81 : 621.33 (438)
B Przegl. Elektr. Nr. 2.
T JAN BEŁDOWSKI. O 8-godzinny dzień pracy w zastosowaniu do ruchu tramwajowego. 6500 słów.
- P** 1928 621.32004
B Przegl. Elektr. Nr. 2.
T RAPP. Propaganda światła. 2500 słów.
- P** 1928 770 : 621.396 (73)
B Przegl. Elektr. Nr. 1
T J. KR. Prace amerykańskie nad rozwiązaniem zagadnienia widzenia
- na odległość i telefonja świetlna (wg. F. J. Dommerque'a. Zeit. für Fernmeldetechn. zeszyt 3 z r. 1927). 1900 słów.
- P** 1928 621.314.3
B Przegl. Elektr. Nr. 3.
T Z. GOGOLEWSKI Wykreślny sposób przeliczania przekładni transformatora. 450 słów + 2 rys.
- P** 1928 621.311.6/7 (04)
B Przegl. Elektr. Nr. 3
T H. KLONINGER. Postępy w budowie rozdzielni i aparatów rozdzielczych. 1900 słów + 18 rys.
- P** 1928. 621.315.6 (43.15) „1927” (064)
B Przegl. Elektr. Nr. 4, 5
T Inż. K. JACKOWSKI, Mj. Szt. Gen. Dział izolacyjny materiałów elektro-technicznych na wystawie berlińskiej (Werkstofftagung — Listopad 1927 r.) 5000 słów.
- P** 1928 654.6008 (4)
B Przegl. Elektr. Nr. 4.
T A. LIGNELL. Dyr. telefonów w Sztokholmie. Organizacja obsługi ruchu telefonicznego międzymiastowego w Europie. 2800 słów.
- P** 1928 621.312.17
B Przegl. Elektr. Nr. 5.
T W. KOPCZYŃSKI. Zasady uzwojeń wirników prądu stałego. 2900 słów + 10 rys.
- P** 1928. 92
B Technik Sanitarny Nr. 1.
T L. P. (Rola). Inż. prof. Stanisław Wisłouch (wspomnienie pośmiertne). 2500 słów + portret.
- P** 1928. 628 (438) : 09
B Technik Sanitarny Nr. 1.
T Pozwolenie na przeprowadzenie rury wodociągowej na imię Marcina Chmiela, — dokument historyczny z roku 1441. 100 sł. + 1 rys.
- P** 1928. 628 (438) : 09
B Technik Sanitarny Nr. 1.
T Refleksje nad projektem wystawy szlachtuzów w Warszawie i na Pradze, — dokument z roku 1758. 550 sł. + 1 rys.

St. Weigt i Ska ŁÓDŹ

PRODUKUJE:

KOTŁY, ESWU^W TYPU STREBLA

KOTŁY, ESWU^W MIESZKANIOWE DO WODNEGO
CENTRALNEGO OGRZEWANIA

GRZEJNIKI (RADJATORY)

KWASO; OGNIODOPORNE ODLEWY

UTWARDZONE WALCE MEYŃSKIE

MASZYNY POMOCNICZE DLA ODLEWNI

RUSZTY

PĘDNIE

DRUKARNIA TECHNICZNA

SPÓŁKA AKCYJNA

WYKONYWA WSZELKIE ROBOTY

W ZAKRES DUKARSTWA WCHODZĄCE

WARSZAWA, UL. CZACKIEGO Nr. 3/5

„FORTIS”

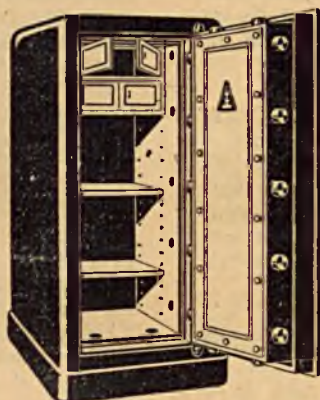
Krajowa Fabryka Kas i Konstrukcyj Stalobetonowych

Sp. z o. o. w Warszawie

TOWAROWA 33

Tel. 257-31

Adr. tel. „FORTIS”

JEDYNA FABRYKA W POLSCE

produkująca **kasy, drzwi skarbcowe,**
i t. p. ubezpieczenia wyłącznie
z b e t o n u

pg. patentu S. A. „Troaté” w Bazylei,
nieczułe na ogień i włamanie.

SKARBCE BANKOWE

Szafy betonowe ogniotrwałe

KATALOGI i OFERTY GRATIS i FRANKO.

Wystawa modeli „ICAR” Hotel Europejski tel. 32-23.